

Aalto University
School of Business

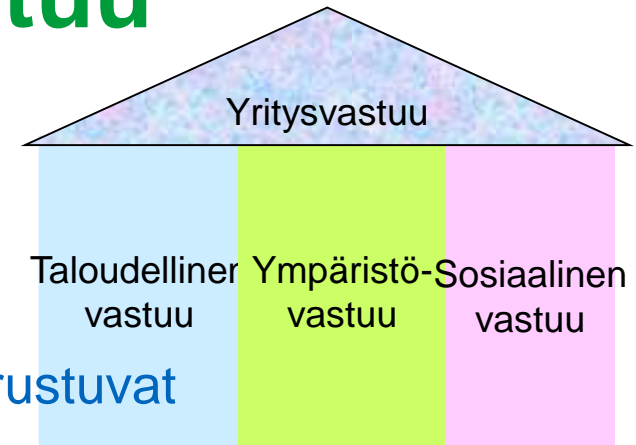
Yritysten yhteiskunnallinen vastuu ja oikeudenmukaisuus

Professori Minna Halme

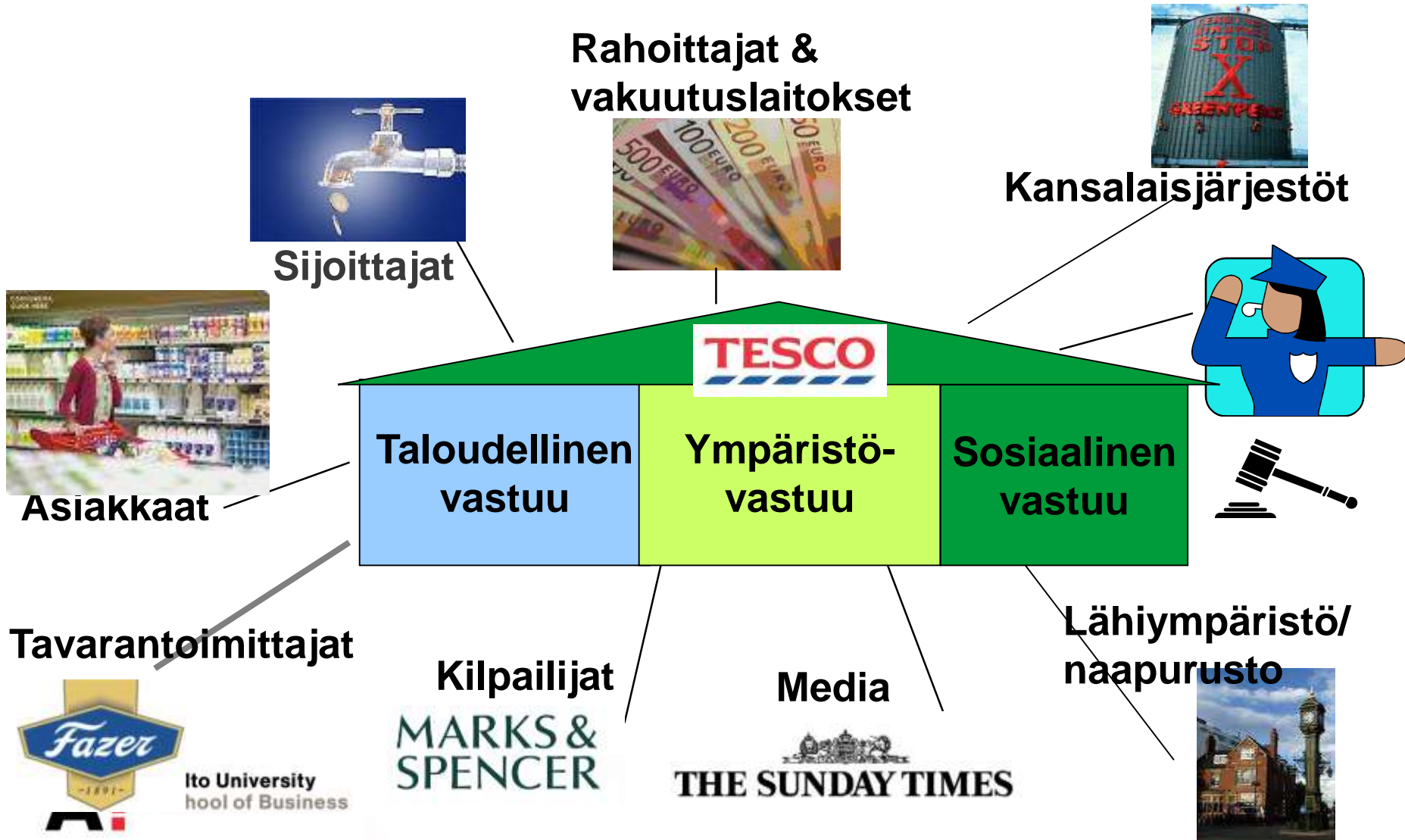
2.12.2015

Yritysten yhteiskuntavastuu

- Yritysten kestäväää kehitystä edistävät periaatteet ja toimenpiteet
- Keskeistä vastuullisuudessa
 - Välittömät taloudelliset ja lainsäädäntöön perustuvat vaatimukset ylittävä vastuu
 - Vastuu muillekin sidosryhmille kuin osakkeenomistajille
 - Yrityksillä on vastuu osallistumisesta yleisen hyvän tuottamiseen. Yleisen hyvän määrittely ei voi perustua vain yrityksen johdon käsityksiin vaan sitä määrittävät myös sidosryhmät.
 - Yritysten vastuu toimintansa yhteiskunnallisista vaikutuksista (COM 2011)

Vastuu sidosryhmille

Yritysvastuun toteuttamisen tavat

Lähtötaso = Lain noudattaminen ja taloudellinen vastuu

1. Hyväntekeväisyys: yritys tukee ja osallistuu erilaisiin yhteiskunnallisiin hankkeisiin
2. *Olemassa olevan* liiketoiminnan muuttaminen kestävämmäksi
 - Parannetaan ympäristösuorituskykyä tai sosiaalisen vastuun asioita
3. Yhteiskunnallisten ja ekologisten ongelmien ratkaiseminen omien *uusien* tuotteiden ja palveluiden avulla
 - Tavoitteena liiketoimintamallit, jotka ovat yhteiskunnallisesti hyödyllisiä ja taloudellisesti kannattavia myös yritykselle (win-win)

Halme, M. and J. Laurila. 2009. Philanthropy, integration or innovation? Exploring the financial and societal outcomes of different types of corporate responsibility. *Journal of Business Ethics* 84: 325-339.

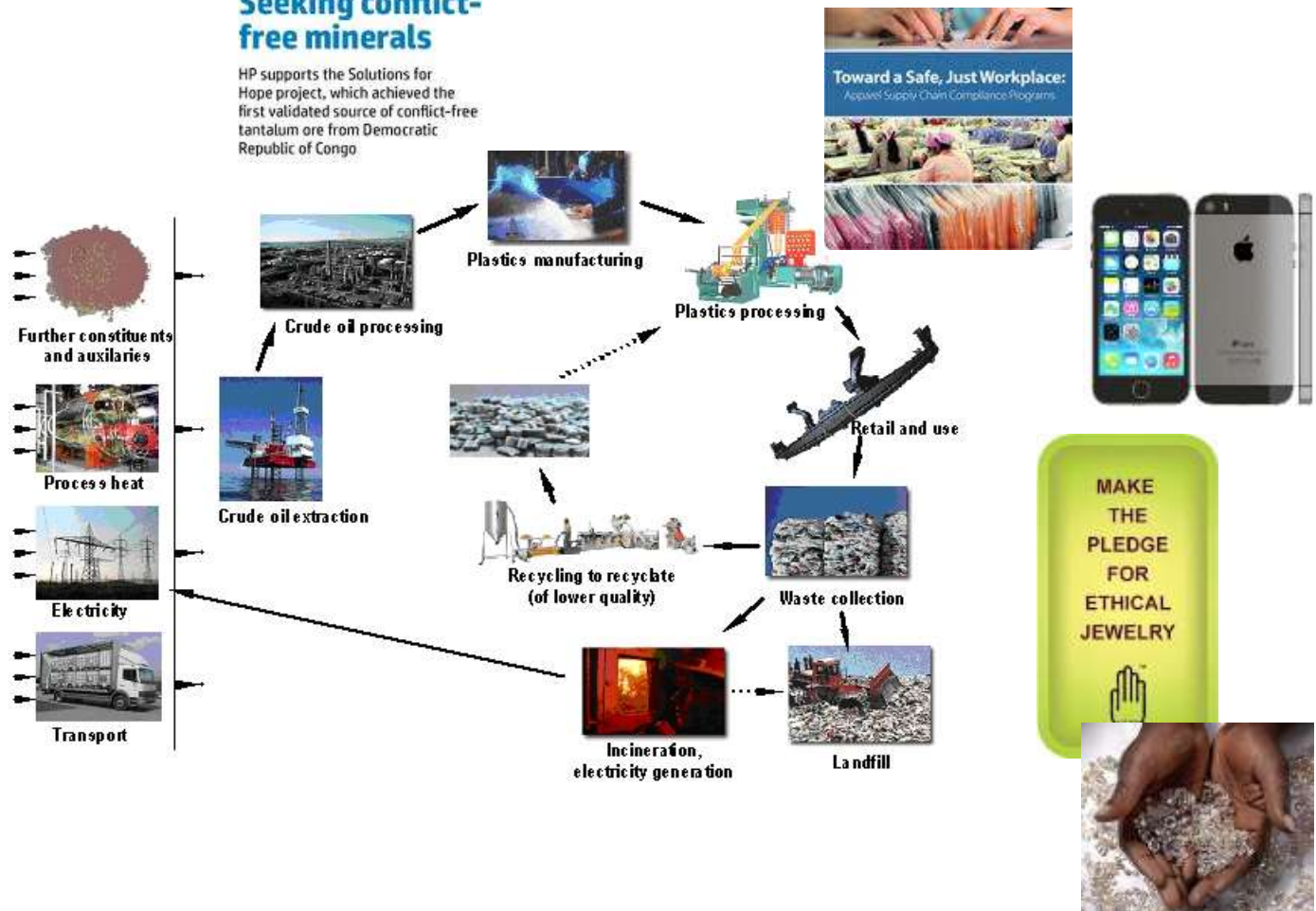
Edistääkö yritysten yhteiskuntavastuu oikeudenmukaista yhteiskuntaa?

- Rawlsia eroperiaatetta mukaillen voi ajatella oikeudenmukaisuuden toteutuvan jos
- **Tietyt taloudelliset järjestelyt parantavat myös heikoimmassa asemassa olevien tilannetta**
- Oikeudenmukaisuuden toteutumista voi arvioida yritys vastuun seurausten kautta (vrt. COM 2011: Yritysten vastuu toimintansa vaikutuksista)
- Keskustelu 4 vastuullisuuskysymyksen avulla
 - Toimitusketjujen vastuullisuuden valvonta
 - Johdon palkitseminen
 - Verosuunnittelu
 - Innovatiivinen vastuullisuus

Vastuullisuus toimitusketjuissa

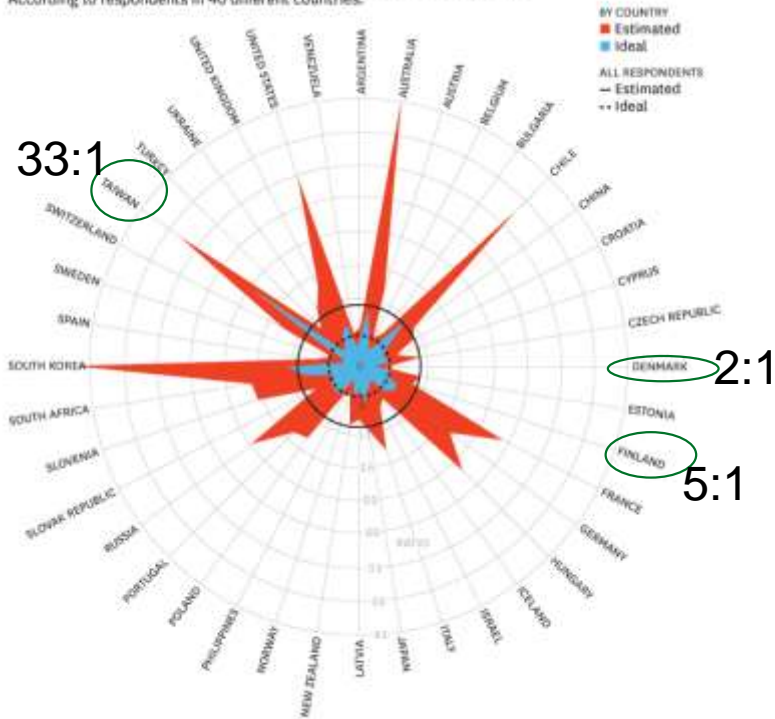
Seeking conflict-free minerals

HP supports the Solutions for Hope project, which achieved the first validated source of conflict-free tantalum ore from Democratic Republic of Congo

Oikeudenmukainen johdon palkitseminen?

ESTIMATED AND IDEAL PAY RATIOS OF CEOs TO UNSKILLED WORKERS
According to respondents in 40 different countries.

SOURCE SORAPOP KIATPONGSAN AND MICHAEL I. NORTON, "HOW MUCH (MORE) SHOULD CEOs MAKE?" HBR.ORG

ACTUAL, ESTIMATED, AND IDEAL PAY RATIOS OF CEOs TO UNSKILLED WORKERS
According to respondents in 16 different countries.

SOURCE SORAPOP KIATPONGSAN AND MICHAEL I. NORTON, "HOW MUCH (MORE) SHOULD CEOs MAKE?" HBR.ORG

Perspectives on Psychological Science, Chulalongkorn University's Sorapop Kiatpongsan and Harvard Business School's Michael Norton

Oikeudenmukainen palkitseminen?

Keskimääräinen ansio:
Toimitusjohtaja ja työntekijä

WHAT AVERAGE WORKERS SHOULD BE PAID

According to each country's ideal CEO-to-worker compensation ratios.

Työntekijän ansio,
Jos ideaalisuhde
toteutuisi

Kuinka paljon toimitusjohtaja
ansaitsee työntekijään verrattuna?
Todellinen ja ideaali

	RATIO		AVERAGE COMPENSATION		
	Actual	Ideal	CEO	Worker	Worker at the ideal ratio
Australia	93	8.3	\$4,183,419	\$44,983	\$502,012
Austria	36	5.0	1,567,908	43,555	313,582
Czech Republic	110	4.2	2,159,300	19,630	518,228
Denmark	48	2.0	2,186,880	45,560	1,093,440
France	104	6.7	3,965,312	38,132	594,794
Germany	147	6.3	5,912,781	40,223	946,045
Israel	76	3.6	2,189,104	28,804	601,998
Japan	67	6.0	2,354,581	35,143	392,430
Norway	58	2.3	2,551,420	43,990	1,093,481
Poland	28	5.0	561,932	20,069	112,386
Portugal	53	5.0	1,205,326	22,742	241,065
Spain	127	3.0	4,399,915	34,387	1,466,638
Sweden	89	2.2	3,358,326	37,734	1,511,262
Switzerland	148	5.0	7,435,816	50,242	1,487,163
United Kingdom	84	5.3	3,758,412	44,743	704,707
United States	354	6.7	12,259,894	34,645	1,838,975

SOURCE SORAPOP KIATPONGSAN AND MICHAEL I. NORTON, "HOW MUCH (MORE) SHOULD CEOS MAKE?";
AFL-CIO, "CEO-TO-WORKER PAY RATIOS AROUND THE WORLD."

HBR.ORG

Palkitseminen tappiollisessa yhtiössä – oikeudenmukaisuus?

- Esimerkit suomalaisyhtiöistä, jotka raportoivat yritys vastuusta ja pyrkivät profiloitumaan vastuullisiksi yrityksiksi.
- Outokummun nettotappio v. 2014 oli 264 miljoonaa euroa. Yhtiö on ollut tappiollinen seitsemän vuotta peräkkäin.
- Vuodesta 2011 yhtiön toimitusjohtajana ollut Mika Seitovirta erotettiin v. 2015. Erokorvaus oli 1,5 M€.
- V. 2013 Finnair tavoitteli 60 miljoonan euron säästöjä. Merkittäviä leikkauksia henkilökunnan määrään ja etuihin. Samaan aikaan johdolle merkittäviä bonuksia.

Verosuunnittelu

- Veronmaksu on yritysten yhteiskunnallisen vastuunkantamisen perusasia
- Globalisaation myötä eriasteiset vero-ongelmat ovat kasvaneet viimeisen 20 vuoden aikana
 - Lainsäädännön ulkopuolelle menevä verorikollisuus
 - Aggressiivinen verosuunnittelu, jossa käytetään keinotekoisia yhtiöjärjestelyjä
 - Verosuunnittelu, jossa maksimoidaan yrityksen hyöty eli minimoidaan yhteiskunnalle veroina kertyvä hyöty
- Arvioitu, että esim. EU menettää 1000 mrd euroa vuodessa verojen välttelyn vuoksi.

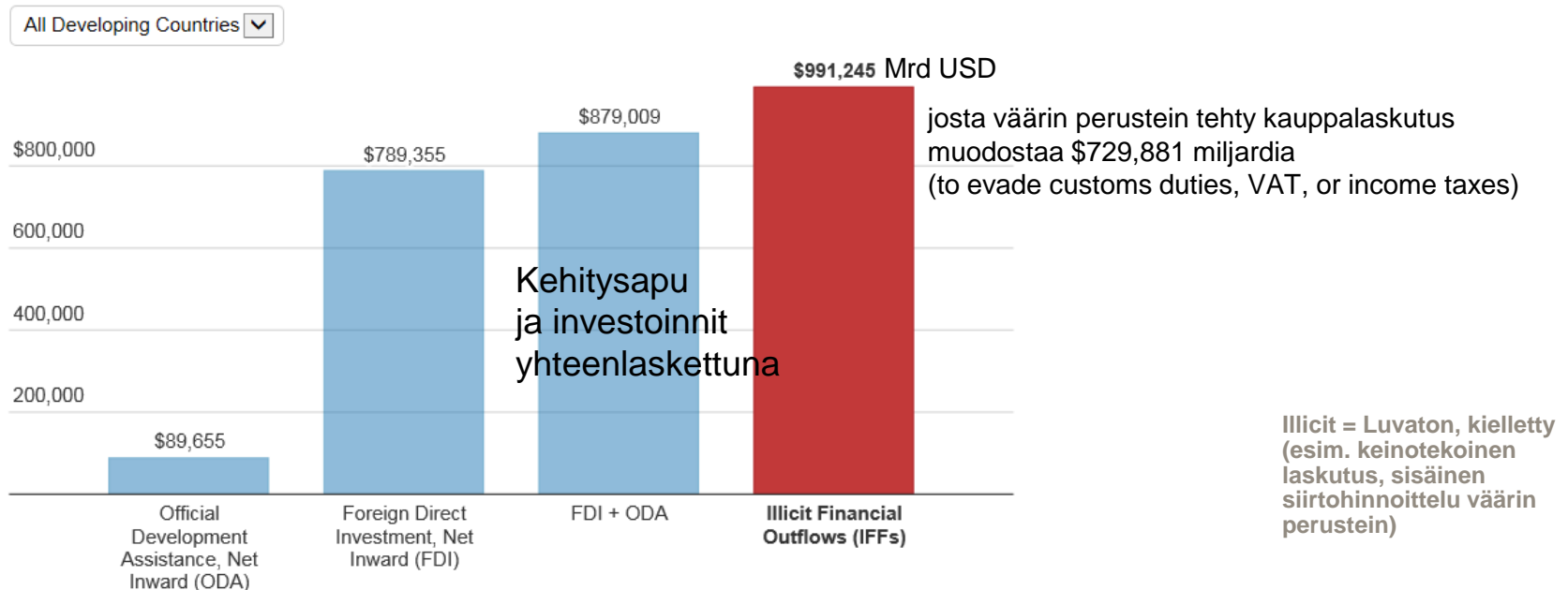
Oikeudenmukaisuusvaikutuksia kehitysmaiden näkökulmasta

Global Development Implications

The US\$991.2 billion that flowed illicitly out of developing countries in 2012 was greater than the combined total of foreign direct investment (FDI) and net official development assistance (ODA), which these economies received that year.

Illicit Financial Outflows, FDI, and ODA: 2012

(in millions of U.S. dollars, nominal)

Source: [Global Financial Integrity](#) [Get the data](#)

Uusia kehityskulkuja verotuksessa

- Verojalanjälki
- Maakohtainen raportointi
- Ovat vielä lapsenkengissä ja on epäselvää, korjaavatko tilannetta vero-oikeudenmukaisuutta edistäväksi

Vastuullisuudesta innovaatioita

- **Ongelma:** Vähävaraisten heikko asumistaso (liittyy myös omistusoikeus & lainansaaminen)
- **Ratkaisu:** Cemex; säästö- & luotto-ohjelma Patrimony Hoy. Mahdollista rakentaa huone kerrallaan lisää asumukseen.
- Säästäminen 3 perheen ryhmässä
- 76 viikossa saa lisähuoneen rakennettua
- Laadukkaat materiaalit & tekninen apu
- **Tuloksia** (v. 2000-2015)
 - 500.000 perhettä rakentanut lisähuoneen PH avulla
 - Työtä muurareille ja naisille, jotka on koulutettu perehdyttämään ohjelmaan uusia asiakkaita. (51%:lla) ei ollut työtä ennestään.
 - Yrittäjäyys: 29% ilmoittaa käyttävänsä huonetta pienyritystoimintaan.

Lähteet CEMEX & Salazar, H. Husted, B. & Biehl M. (2012). Thoughts on the Evaluation of Corporate Social Performance Through Projects. *Journal of Business Ethics* 105 (2):175-186

Yritysvastuun kautta oikeudenmukaisuutta?

- Yritysten vapaaehtoinen vastuullisuus tuottaa parhaita oikeudenmukaisuustuloksia, kun
 - siihen johtavasta toiminnasta voi seurata hyvää myös taloudellisesti
 - vastuullisuuden kustannus on neutraali tai
 - vastuullisuusrikkomuksista voi seurata merkittävää haittaa (maineriski, muu riski)
- Kun yritysten johdolla tai omistajilla on saavutettavissa suuria taloudellisia etuja ilman merkittävää riskiä (maine, sakot, vankeustuomiot) vastuuttomasta toiminnasta, vapaaehtoinen vastuunkanto ei yleensä toteudu eli myönteinen oikeudenmukaisuusseuraamus ei toteudu
- Omistajien vastuullisuudelle myönteiset arvot voivat vaikuttaa edellistä lieventävästi eli edistää oikeudenmukaisempaa tilaa

KIITOS!

- Professori Minna Halme, minna.halme@aalto.fi
- <http://sub.aalto.fi>
- <http://newglobal.aalto.fi/>
- <http://www.aaltoglobalimpact.org/>
- https://people.aalto.fi/index.html?language=english#minna_halme

